

ΜΠΟΡΕΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ που σκεπτόταν και δροῦσε ο Ἰωάννης Καποδίστριας ὡς Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ὅλα σχεδὸν ἔπρεπε νὰ γίνουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀκολουθώντας μιὰ αὐστηρὰ ἱεραρχημένη πορεία πὺ ἀμεσα θὰ ἐλεγχόταν ἀπὸ αὐτόν, νὰ φαίνεται σήμερα σὲ μᾶς πὺ ἔχουμε τὴ μεταγενέστερη γνώση, ρεαλιστικός, σὲ μερικούς ἀκόμη και ὀρθός, ἰδιαίτερα ἂν δοῦμε πὺς χειρίστηκαν τὰ μικρὰ ἢ τὰ μείζονα ζητήματα ὅσοι διοίκησαν τὴ χώρα στὴ συνέχεια. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀγνοοῦμε ὅτι, στὰ καποδιστριακὰ χρόνια, ναὶ μὲν σταδιακὰ εἶχε λήξει ὁ ἔνοπλος ἀγώνας, ὅμως τὸ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα και οἱ προσδοκίες πὺ αὐτὸ δημιούργησε ἦταν ἀκόμη ἔντονες, ὅσο ἀνεδαφικές κι ἂν ἦσαν κάποιες ἀπὸ αὐτές. "Ὅσοι ἀντιπολιτεύτηκαν τὸν Κυβερνήτη δὲν ἦσαν μόνον ἐκμεταλλευτὲς τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ και ὄργανα τοῦ ξένου παράγοντα, ὅπως αὐτὸς και οἱ ὀπαδοὶ του τόνιζαν, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπὸ αὐτούς εἶχαν ὄραματιστεῖ μιὰ ἄλλη μετεπαναστατικὴ κοινωνία, φιλελεύθερη, στὸ σχεδιασμὸ τῆς ὁποίας ἤλπιζαν ὅτι θὰ συμμετεῖχαν ἐνεργά. Δὲν μπορούσαν ἐπομένως νὰ ἀνεχθοῦν τὸ αὐταρχικὸ και αὐστηρὰ ἱεραρχημένο καποδιστριακὸ πρότυπο ὀργάνωσης τοῦ νέου κράτους. "Ἄν ὅμως ἐπικεντρωθοῦμε μόνον στὶς πράγματι συντηρητικὲς πολιτικὲς ἐπιλογὲς τοῦ Καποδίστρια και δὲν δοῦμε τὸ σημαντικὸ ἔργο πὺ ἐπιτέλεσε ἢ προσπάθησε νὰ ἐπιτελέσει γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, θὰ δίναμε μιὰ μερικὴ εἰκόνα μιᾶς σύνθετης πραγματικότητας. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ θὰ ἦταν ἀκόμη περισσότερο ἐλλιπὴς ἂν δὲν βλέπαμε τὰ κίνητρα και τίς πρακτικὲς αὐτῶν πὺ δὲν συμφώνησαν μαζί του, τὸν ἀντιπολιτεύτηκαν και κάποιοι τὸν δολοφόνησαν. "Ὅσοι γιὰ διάφορους λόγους τὸν ἀντιπολιτεύτηκαν, δὲν δίστασαν, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀπομάκρυνσή του ἀπὸ τὴν ἐξουσία, νὰ δεχθοῦν ἀδιαμαρτύρητα τίς ὅποιες ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων, νὰ βοηθήσουν τὴ συνεχὴ ἀγγλικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ὑπονόμευση τοῦ Κυβερνήτη, νὰ καταφύγουν σὲ ἀστήρικτες κατηγορίες και σὲ συκοφαντίες. Ἡ δολοφονία ἀνακούφισε μὲν ὅσους φοβοῦνταν μιὰ ὁποιασδήποτε μορφῆς παράταση τῆς ἐξουσίας τοῦ Καποδίστρια ἀλλὰ βύθισε τὴν χώρα στὸν ἐμφύλιο πόλεμο και τὴν ἀνυποληψία, τὴν ὁποία ἐνδεχομένως μόνον αὐτὸς εἶχε ἀκόμη τὴ δυνατότητα, προβαίνοντας σὲ κάποιες ὑποχωρήσεις, νὰ ἀποτρέψει.

Ἀπὸ τὴν ἐνότητα «Ἀντὶ ἐπιλόγου» τοῦ συγγραφέα

